

Komunikace vědy očima britských popularizátorů

Jana Žďárská

Fyzikální ústav AV ČR, Na Slovance 2, 182 21 Praha 8; zdarskaj@fzu.cz

V úterý 22. února 2022 se v pražském Karolinu konala mezinárodní konference *Science Communication – UK experience*, která účastníkům přiblížila, jak je věda popularizována ve Velké Británii. Na organizaci konference spolupracovali UK Science and Innovation Network, Britské velvyslanectví v Praze, Univerzita Karlova, UK Forum a výzkumný portál vedavyzkum.cz.

Vědecká konference *Komunikace vědy očima britských popularizátorů* se konala v historickém Vlasteneckém sále Karolina Univerzity Karlovy, probíhala v anglickém jazyce a byla uspořádána v hybridním formátu – tedy s účastí buď osobní, či prostřednictvím videokonference. Konference hostila renomované britské vědecké komunikátory, kteří nejen přednášeli, ale v průběhu akce s účastníky také obsáhle diskutovali a dělili se o své zkušenosti v oblasti popularizace vědy ve Velké Británii.

Mediálními partnery uvedené konference byly magazín Univerzity Karlovy FORUM a portál Vědavyzkum.cz. Úvodní slovo pronesli nastupující rektorka Univerzity Karlovy prof. MUDr. Milena Králíková, Ph.D., a britský velvyslanec Nick Archer.

Dr. Otakar Fojt, vědecký atašé britského velvyslanectví v Praze a hlavní organizátor konference, k tomu dodává: „Díky letošnímu ročníku jmenované konference se účastníci mohli na komunikaci vědy podívat optikou zahraničních přednášejících. První přednáškou konference zahájil Iain Stewart, geolog a popularizátor vědy, který patnáct let uváděl řadu popularizačních pořadů v BBC. Nedávno byl také akademickým poradcem pořadu *Severn Worlds, One Planet*. Po něm poutavě vy-



Obr. 1 Vědecká konference *Komunikace vědy očima britských popularizátorů* se konala v historickém Vlasteneckém sále Karolina Univerzity Karlovy. Foto: Jan Valenta



Obr. 2 Úvodní slovo pronesl i britský velvyslanec Nick Archer. Foto: Jan Valenta

světlovala práci britské parlamentní kanceláře pro vědu a technologie Cristiana Vagnoni. Adam Hart zase popisoval, jak se mu daří zapojovat do entomologie amatérské pomocníky a jak spojuje svůj výzkum hmyzu s nadšenou veřejností. Odpoledne konference bylo zaměřeno na výuku tohoto oboru ve Velké Británii a také tématům jako dezinformace a falešné zprávy. Řada společenských výzev, kterým čelíme, vyžaduje popularizaci a pochopení výsledků vědy, ať už jde o infekční onemocnění, klimatické změny, nebo obnovitelné zdroje energie. Bez efektivně sdílených znalostí se dnes prostě neobejdeme.“

Se svou přednáškou *Věda v titulcích: Kde se věda setkává s kontroverzí*¹ vystoupila Fiona Fox, vystudovaná žurnalistka, která má dlouholeté zkušenosti s prací v oblasti vztahů s médií. Pod jejím vedením se *Centrum pro vědecké sdělovací prostředky*, které bylo založeno v roce 2002, stalo nepostradatelným zdrojem informací pro vědecké novináře. Centrum poskytuje vědecké souvislosti a komentáře špičkových britských vědců k mnoha významným zprávám díky mediální databázi, v níž je zapsáno více než 2 300 takových odborníků. Fiona je zároveň pravidelnou komentátorkou vědeckých témat v médiích a také velkou zastávkyní otevřenosti ve vědě.

1 *Science in the headlines: Where science meets controversy.*



Obr. 3 Konference hostila renomované britské vědecké komunikátory, na snímku Iain Stewart. Foto: Jan Valenta

Dalším zajímavým řečníkem byl Malcolm Love, mediální trenér a školitel komunikačních dovedností ve styku s veřejností, který vystoupil s přednáškou na téma *Komunikace vědy v atmosféře falešných zpráv, konspiračních teorií a tribalismu*². Malcolm se specializuje na pomoc vědcům, výzkumníkům a dalším akademickým pracovníkům při komunikaci jejich práce prostřednictvím přednášek, akcí, rozhlasu, televize a internetu. Mezi jeho klienty patří známé organizace, jako jsou ESA, NASA, CERN, Britská akademie, FENS (zastupující evropskou neurovědu) a řada univerzit. Malcolm byl jedním ze spoluvůdců programu FameLab a po mnoho let pomáhal trénovat prezentující v programech *FameLab* a *FameLab International*.

Na konferenci vystoupil s příspěvkem *Pohledy z Imperial College na komunikaci vědy*³ také Stephen Web-

2 *Communicating science in a climate of fake news, conspiracy theories and tribalism.*

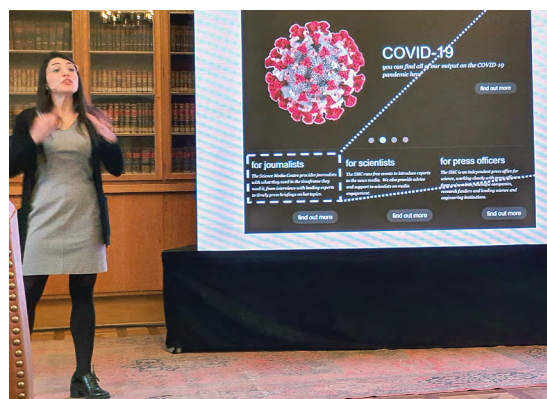
3 *Perspectives from Imperial College on Science Communication.*



Dr. Ing. Otakar Fojt, narozen v roce 1971, absolvoval Fakultu elektrotechniky a informatiky Vysokého učení technického v Brně (obor biomedicínské inženýrství, Ing. 1994, Dr. 1997). V roce 1996 obdržel prestižní britské vládní Chevening stipendium a studoval na Merton koleji Oxfordské univerzity. Pak čtyři roky pracoval jako postdoc na katedře matematiky Univerzity v Yorku. Byl také výzkumníkem ve Fields Institutu v Torontu a přednášel na britských a kanadských univerzitách. V letech 2001–2002 vedl malou technologickou společnost v Brně. Od roku 2003 pracuje jako vědecký diplomat britské Science and Innovation Network, součásti britského Ministerstva zahraničí a Commonwealthu, na britském velvyslanectví v Praze. S manželkou Andreou a dvěma dětmi žijí v Olomouci.

ster, vedoucí vědecké komunikace na Imperial College. Dalším přednášejícím byl Adam Hart s příspěvkem *Hmyz jako model „ošemetné“ vědecké komunikace*⁴. Adam Hart je profesorem vědecké komunikace na univerzitě v Gloucestershiru, kde vyučuje ekologii, terénní biologii, občanskou vědu a komunikaci. Jako aktivní výzkumník se zabývá africkou ekologií, ochranou přírody a vědou o hmyzu. Posledních deset let využívá metody občanské vědy a spolupracuje s veřejností na sběru dat pro projekty týkající se mravenců, pavouků, ptáků či vos. Je členem Královské entomologické společnosti a předsedou jejího výboru pro osvětu, dále pomáhá organizovat každoroční *Týden hmyzu*, mezinárodní osvětovou akci na oslavu hmyzu. Často také vystupuje ve vysílání BBC Radio 4 a v ostatních médiích.

4 *The Bother of Bugs – insects as a model for tricky science communication.*



Obr. 4 Cristiana Vagnoni z Parlamentní kanceláře pro vědu a výzkum osvětlila přípravu podkladů pro zákonodárce. Foto: Jan Valenta

Konference volně navazovala na předchozí akce, které se dotýkaly tématu komunikace, popularizace a medializace vědy, a to konferenci s názvem *Science Communication 2020 – Jak a proč komunikovat vědu*⁵ a *Science Communication 2021 – Komunikace vědy očima médií*⁶.

Pokud by měl někdo zájem tuto konferenci zhlédnout, uvádíme odkaz na videozáznam: <https://www.ukforum.cz/en/main-categories/unilife/8288-the-art-of-communicating-science>

5 <https://www.komunikacevedy.cz/kon/>

6 <https://www.komunikacevedy.cz/konference-2021/>



Obr. 5 Malcolm Love skvěle pohovořil o obtížích komunikace vědy v konfrontaci s fake news a sociálními bublinami. Foto: Jan Valenta